

Technologie nás osvobodily. Nebo ne?

▷ Text: Ivana Lukeš Rybanská

Hranice mezi prací a volným časem se díky technologiím rozmazává, šéf vidí naši aktivitu i o víkendech. Proč se tedy kolem práce na dálku opakovaně víří voda a nejedna přední technologická firma nutí své lidi k návratu do kanceláří?

↓

Představte si běžný pátek. Doma si otevřete pracovní počítač a připojíte se na pravidelnou poradu. Máte raději vypnutou kameru, aby nebylo vidět, že u porady ještě stiháte uklidit prádlo a zabalit rodinu na víkend. Právě kvůli tomu máte přece dnes home office. Naštěstí je to u vás v práci naprosto běžné.

Poté se soustředěně věnujete úkolu, na který v kanceláři nemáte klid, a po hodině s ním pohnete víc než za celý týden. Ještě stihnete vyřídit pár e-mailů, většinu z nich samozřejmě na soukromém mobilu. A zřejmě se na pracovní e-maily podíváte i zítra, tedy o víkendu. Td-tddd, tūk-túk, cink, každá z aplikací, které vás propojují s prací, zní trochu jinak. Navíc máte chat s kolegy i ve WhatsAppu, kde se míchají fotky obědů nebo třeba neuklizené kuchyňky v práci. Je pátek, chcete jenom trochu dřív vyrazit z města na víkend do přírody, ale tohle zažíváte prakticky pokaždé.

Celý ten pátek je se svými nekonečnými notifikacemi (kolika vlastně?) a proplétáním práce a soukromého života náročný. Přesto ale

z něho lze mít dobrý pocit. Jak je to možné? Snad proto, že je sice chaotickým, ale fungujícím prostorem svobody a nezávislosti. Ta je totiž vzácná. Od průmyslové revoluce si nejen ve výrobě, ale i v jiných typech organizací navykáme na to, že se musíme podřítit různým typům autorit a kontroly.

Jakmile přijdeme do práce, vzdáváme se části svých práv a svobody. Filozofka Elizabeth Anderson se dokonce podivuje, že se tím vůbec nezabýváme. Moderní organizace nazývá „soukromými vládami“ a v sérii esejů Private Government z roku 2017 popisuje, že do pracovních závazků vstupujeme jako svobodní, ale během práce se části rovnosti a svobody jednoduše vzdáváme. Práce na dálku by tuto nerovnováhu mohla teoreticky napravit – pracujeme přeci ze svého vlastního prostoru.

Když se touto optikou podíváme na dnešní pracovní světy, co vidíme? Organizace protkané technologiemi, jejichž cílem je lidi propojovat a proměnit jejich interakce tak, aby byly účinné a rychlé. Hranice mezi prací a volným časem se díky technologiím rozmazává, firma vidí vaši aktivitu i o víkendech.

Proč se tedy kolem práce na dálku opakovaně víří voda a nejedna přední technologická firma nutí své lidi k návratu do kanceláří? Vždyť je snadné pomocí technologií a zvyklostí, jak je na pracovištích používáme, nabourat hranice našich ložnic a obývacích. Odpověď leží v povaze kontroly. Technologie vstupují mezi nadřízené a zaměstnance, kontrola již není přímá a je v ní více nejistoty.

Práce na dálku je dnes běžnou součástí našich pracovních životů. Lišíme se v tom, jak máme nastavené notifikace, jaké pracovní aplikace si do soukromého telefonu pustíme nebo s jakým úmyslem používáme automatické odpovědi out of office. Jedno ale máme společné. Hranice mezi prací a soukromím si bráníme sami. I když stále proti přesile. ●

▷ Autorka: Ivana Lukeš Rybanská

Je socioložka z FPH VŠE. Pracuje na výzkumu Remaking, který zkoumá dopady práce na dálku na společnost.